

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 8. november 2024
Sagsnr.: 2024-10167
Dok.: 3422827

UDKAST TIL TALE

Til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål E (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Samrådsspørgsmål E:

Vil ministeren redegøre for, hvordan det kan ske, at fængslede bande-kriminelle efterlades uden opsyn i danske fængsler? Vil ministeren desuden redegøre for omfanget af afdelinger i fængslerne, hvor indsatte ikke holdes under opsyn af fængselsbetjente? Vil ministeren endelig redegøre for, hvordan og hvornår ministeren agter at sikre, at afdelinger i danske fængsler ikke står uden opsyn af fængselsbetjente? Der henvises til artiklen "Fængsler lader afdelinger med farlige kriminelle være ubevogtede 'i længere tid'", dr.dk, den 10. august 2024.

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Betina Kastbjerg (DD) og Peter Skaarup (DD).

Svar:

[Indledning]

Tak for ordet og tak for spørgsmålet.

Jeg vil gerne starte med at understrege, at alle fængsler til enhver tid er bemandede med fængselsbetjente.

Når det er sagt, så er bemandsituationen i landets fængsler alvorlig.

Betjentene i fængslerne yder hver dag en ekstraordinær indsats med at løse opgaverne.

De tager ekstra vagter, arbejder over og udlånes på tværs af fængsler og arresthuse.

Jeg beundrer den store indsats, de leverer hver dag. Og jeg arbejder hårdt på, at de skal have flere kollegaer. Det samme gør kriminalforsorgen.

Men det ændrer ikke på, at der p.t. er for få fængselsbetjente.

For at begrænse omfanget af pålagt overarbejde mest muligt bruger kriminalforsorgen derfor i et vist omfang såkaldte runderingshold.

[Om runderingshold]

Runderingshold betyder, at fængselsbetjente udgår i hold til opsyn på fængslets afdelinger fremfor at være placeret på hver sin afdeling.

Det indebærer, at visse afdelinger i udvalgte fængsler indimellem er ubemandede eller bemandede i begrænset omfang.

Til brug for samrådet er Direktoratet for Kriminalforsorgen kommet med nærmere oplysninger om brugen af runderingshold.

Kriminalforsorgen har oplyst, af man i hvert enkelt tilfælde vurderer, om rundering er sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Runderingshold bliver kun brugt, hvis det samtidigt er muligt at opretholde fornøden orden, sikkerhed og lovpligtige aktiviteter de pågældende steder f.eks. besøg og beskæftigelse.

Brugen af runderingshold er ikke ensbetydende med, at afdelingerne efterlades uden opsyn.

Sikkerheden på afdelingerne understøttes som udgangspunkt af videoovervågning.

Der kan altså hurtigt sættes ind med personale, hvis der skulle opstå tilspidsede situationer.

Før jeg siger noget om omfanget af brugen af runderingshold, vil jeg kort nævne lidt om de sikkerhedsklasser, kriminalforsorgen bruger. Det er nemlig sådan, at runderingshold ikke anvendes i de høje sikkerhedsklasser.

[Sikkerhedsklasser]

Landets fængsler og arrester har fire sikkerhedsklasser.

Sikkerhedsklasse 1 anvendes til de mest udfordrende og farlige indsatte, mens sikkerhedsklasse 4 angiver det laveste sikkerhedsniveau.

Der er behov for færre fængselsbetjente på afdelinger i de lavere sikkerhedsklasser, da der tilsvarende er et lavere sikkerhedsniveau.

Hér kan det være relevant at bruge runderingshold for at frigøre ressourcer til at håndtere bemandingsudfordringer i andre afdelinger med et højere sikkerhedsniveau.

En overvejende del af de indsatte, der er dømt for banderelateret kriminalitet, er placeret i afdelinger i sikkerhedsklasse 1 og 2.

Indsatte dømt for banderelateret kriminalitet kan, hvis det konkret vurderes forsvarligt – og altså ikke udgør en

sikkerhedsrisiko – placeres på afdelinger i sikkerheds-klasse 3, hvor der efter en konkret vurdering kan gøres brug af runderingshold.

Det kan f.eks. være indsatte, der indgår i et bandeexitprogram. Det vil altså sige indsatte, der har vilje til at lægge tilværelsen som rocker- eller bandemedlem bag sig og starte på en frisk.

Det kan også være indsatte dømt og udvist for banderelateret kriminalitet, hvis det konkret vurderes sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

[Bemandingen]

Kriminalforsorgen har oplyst, at forskellige forhold spiller ind på tilrettelæggelsen af bemanningen i landets fængsler.

Det drejer sig bl.a. om antallet og karakteren af de indsatte og det enkelte fængsels arkitektur.

Desuden kan der i nogle tidsrum være ubemandede eller lavt bemandede afdelinger i fængslerne, uden at der tilrettelægges vagter i runderingshold.

I timerne om natten er bemanningen i fængslerne således generelt lavere, da aktiviteterne i fængslerne er lukket ned, og de indsatte er låst inde i cellerne.

[Omfanget af brugen af runderingshold]

For så vidt angår spørgsmålet om omfanget af brugen af runderingshold har kriminalforsorgen oplyst, at runderingshold anvendes på afdelinger i fem af landets fængsler.

For at sætte det i en kontekst, kan jeg oplyse, at vi i Danmark i alt har 13 fængsler.

Runderingshold bruges på alle afdelinger i både Ringe Fængsel og Renbæk Fængsel.

I Nyborg Fængsel bruges runderingshold på fire ud af 13 afdelinger, mens der undertiden anvendes rundering på fire almindelige åbne afdelinger i Søbysøgård Fængsel. Det samme gælder på to af afdelingerne i Horserød Fængsel.

Runderingshold bruges ikke i arresterne. Det skyldes bl.a., at arrestanter generelt er låst inde i deres celler i betydeligt flere timer i døgnet end indsatte i fængslerne.

Som jeg var inde på før, er brugen af runderingshold en måde at reducere det allerede store træk på bemanningen.

Men det er klart, at det sker på bekostning af betjentenes kontakt med de indsatte.

Fængselsbetjente står ikke på samme måde til rådighed og kan tale med de indsatte, lære dem at kende og støtte dem.

Opgaver, som i høj grad også er en del af arbejdet som fængselsbetjent.

Det er selvfølgelig ikke noget ønskescenarie.

[Iværksatte initiativer rettet mod rekruttering og fastholdelse af fængselsbetjente]

En af de vigtigste opgaver for mig som justitsminister er derfor også at få gjort noget ved de meget store udfordringer med bemanning, som kriminalforsorgen har.

Kriminalforsorgen har en fundamental rolle i vores retssystem. Derfor arbejder vi også målrettet med at få vendt udviklingen, så vi både kan rekruttere flere og fastholde de gode fængselsbetjente, vi har i dag.

De fleste initiativer er igangsat som led i flerårsaftalen bag kriminalforsorgens økonomi [2022-2025].

Heriblandt kan jeg nævne, at fængselsbetjente nu får løn under hele uddannelsen i modsætning til tidligere.

Der er åbnet en ny skole for fængselsbetjente og flere pop-up skoler rundt om i landet.

Der er indført en ny og forbedret fængselsbetjentuddannelse, og så er der etableret en merituddannelse. Dvs., at særligt kvalificerede kandidater såsom politikadetter og sikkerhedsvagter kan komme hurtigere igennem fængselsbetjentuddannelsen.

Det er også vigtigt at fastholde de nuværende medarbejdere. Derfor er mulighederne for efteruddannelse blevet udvidet. Der er desuden oprettet et internt psykologkorps, der blandt andet arbejder med at forebygge PTSD, og et forebyggelses- og mæglerkorps, der blandt andet arbejder med at understøtte et sundt arbejdsmiljø.

Som en del af strategien om rekruttering og fastholdelse af medarbejdere har vi også via flerårsaftalen sat gang i en række initiativer, der skal styrke sikkerheden i fængslerne.

Vi har bl.a. indført hårdere sanktioner for vold mod ansatte i kriminalforsorgens institutioner. Strafniveauet er for denne type vold som udgangspunkt fordoblet sammenlignet med tidligere.

Samtidig er der indført nye typer af disciplinærstraffe, der kan anvendes mod de indsatte, der bryder reglerne om orden og sikkerhed.

For at øge sikkerheden i de højeste sikkerhedsklasser forventer kriminalforsorgen at etablere en ekstra fokusafde-

ling med ressourcer og kapacitet til at håndtere særligt aggressive og konfrontationssøgende indsatte.

Herudover har regeringen som led i trepartsaftalen sikret et mærkbart løft i fængselsbetjentenes løn, som trådte i kraft i foråret.

Sideløbende med alt dette, arbejder kriminalforsorgen målrettet med at styrke omdømmet som arbejdsplads.

Men vi er stadig ikke i mål.

Kriminalforsorgen er stadig i en vanskelig situation, når det handler om antallet af fængselsbetjente, og det er ikke et problem, der løses med et fingerknips. Tværtimod tror jeg, at det kræver, at vi formår at tænke nye veje.

Regeringen er på vej med en strafreform, der bl.a. skal bidrage til at tage hånd om de bemandingsudfordringer, der er i kriminalforsorgen i dag. Vi vil i den forbindelse fremlægge bud på alternative straf- og afsoningsformer, der skal være med til at lette presset på landets fængsler, ligesom vi vil se på, hvordan vi yderligere kan styrke rekrutteringen og fastholdelsen af fængselsbetjente.

Tak for ordet.